

Eeuwenoud en toch springlevend

De volledige inventaris van de eeuwenoude Stichting Sint-Juliaan der Vlamingen te Rome, van bij de eerste bestaande documenten (begin 15de eeuw) tot net na de Tweede Wereldoorlog, nodigt uit om de documenten in hun geheel te bestuderen.

San Giuliano dei Fiamminghi is de nationale kerk van België in Rome. Deze kleine maar fraaie kerk ligt in het hart van de oude stad, aan de Via del Sudario nr. 40, tussen de imposante San Andrea della Valle en de Largo Argentina, achter de Corso Vittorio Emanuele II.

In 1991 had pater Hugo Vanermen van mgr. Werner Quintens, toen rector van de Koninklijke Belgische Kerk en Stichting Sint-Juliaan-der-Vlamingen, de opdracht gekregen om het historisch archief van de stichting te ordenen. De ruimere toegankelijkheid resulteerde in meer raadplegingen. De noodzaak van een degelijke inventaris drong zich op.

Prof. dr. Johan Ickx, minuant en verantwoordelijke van het Historisch Archief van de Afdeling voor de Betrekkingen met de Staten van het Staatssecretariaat van Vaticaanstad en prof. Marco Pizzo, adjunct-directeur van het Centraal Museum van het Risorgimento in het Vittoriano-complex in Rome, realiseerden deze inventaris. Met de medewerking van Liesbeth Lemmens en Alessandra Merigliano, registreerden ze de duizenden documenten digitaal en beschreven ze alles.

Hugo Vanermen mSC, rector van de Koninklijke Belgische Kerk en Stichting Sint-Juliaan der Vlamingen, noemt het uiteindelijke werk "een verrijking voor de eeuwenoude Stichting Sint-Juliaan-der-Vlamingen". Hij hoopt "dat deze inventaris een uitnodiging moge zijn voor die historici die zich willen verdiepen en de geschiedenis schrijven van deze eeuwenoude Stichting en de Vlaamse aanwezigheid in Rome."

"Rector Hugo Vanermen heeft met dit initiatief een lans gebroken in de wereld van de nationale Kerken te Rome", benadrukt Johan Ickx. "Sint-Juliaan-der-Vlamingen is de eerste nationale Kerk en Stichting in Rome die een volledige inventaris met een zo gedetailleerde beschrijving van het archiefmateriaal kan aanbieden. We hopen dat het voorbeeld van dit boek aanstekelijk zal werken op de andere nationale Kerken."

Kunstliefhebbers en kunsthistorici zullen de initiatiefnemers en de uitgevers dankbaar zijn. "Vandaag is het eindelijk mogelijk alle archiefstukken die te maken hebben met de grote Vlaamse meester Jan Miel (Giovanni Miele, ofte Johan Honing), provisor van Sint-Juliaan en geëindigd als hofschilder te Turijn, in een kwinkslag te identificeren. Ook schilders die tot op vandaag tussen de plooiën van de tijd verborgen bleven, duiken nu plots in Rome op", weet Johan Ickx.

"De historici die de kerkelijke archieven in de geschiedschrijving afdoen als perifere, bijkomstige, voor de reële geschiedenis haast nutteloze bronnen, of bronnen zonder enig historisch gehalte, komen na het openslaan van dit boek niet goed weg", merkt Johan Ickx op. "Zij zouden wel eens vergeten dat de realiteit

In de kapel van het "Hof Bladelin" te Brugge had in samenwerking met de KU Leuven, de voorstelling van het boek "Inventario. Chiesa e Fondazione Reale Belga "San Giuliano dei Fiamminghi" a Roma - Archivio Storico" plaats. Van links naar rechts: Rik Torfs (rector KU Leuven), Hildegard Warnink (decaan kerkelijk recht, KU Leuven), prof. dr. Johan Ickx en Hugo Vanermen (rector Koninklijke Belgische Kerk en Stichting Sint-Juliaan-der-Vlamingen).

in Vlaanderen en daarbuiten ooit heel "religieus" was. Bovendien reflecteren de kerkelijke archieven niet enkel religieuze factoren. Integendeel, ze bevatten veeleer een schat aan sociale, economische, culturele en financiële gegevens, die een gedegen en gedetailleerde studie van het dagelijkse leven mogelijk maken. Naast de kardinalen en notabelen van de stad zal de bundel de sluier oplichten voor de experts in de Romeinse stadsgeschiedenis over architecten, apothekers, drogisten, metsers, loodgieters, wijnhandelaars, wasvrouwen en ondernemingen die feesten organiseerden."

"Sint-Juliaan, met zijn hospitaal, is een oord van bijstand, hulp aan de behoevende, ook als het geen Vlamingen zijn. Zulke eerste-lijn hulp houdt risico's in, met dikwijls de dood tot gevolg. De inventaris registreert dan ook niet enkel hun bestaan maar ook de schielijke dood die zulke caritatieve bijstand met zich meebrengt en de maatregelen die de pauselijke stadsbestuurlijke overheden uitvaardigen om de stad voor infectie en uitbreiding van de pest te behoeden", zegt Ickx. "Maar Rome is de Eeuwige Stad, het centrum van de katholieke Kerk, en alle wegen leiden naar haar. Zo zal deze inventaris de richting aanduiden van de weg die ooit de vele pelgrims uit Vlaanderen gingen. Het spreekt vanzelf dat daarmee ook lokale geschiedkundige verenigingen in Vlaanderen (en belendende percellen) nu en dan een stukje van hun puzzel in deze inventaris zullen terugvinden." Voor dit boek kozen de uitgevers voor de Italiaanse taal omdat het in dit boek beschreven archief, behalve enkele oudste archiefstukken in het Vlaams en andere administratieve akten in het Frans uit de 19de en 20ste eeuw, voor 90 % bestaat uit akten in het Italiaans. De index, met 2600 namen, geeft alle namen weer die in de bundel voorkomen. Hierbij werd rekening gehouden met de verregaande "ver-italianisering" van vele Vlaamse namen. Een foto van de in het Vlaams opgestelde statuten, prijkt op de kaft van het boek. De Koninklijke Kerk en Stichting Sint-Juliaan der Vlamingen is eeuwenoud en toch springlevend.

PETER ROSSEL

Johan Ickx – Marco Pizzo (Ed.) • *Inventario. Chiesa e Fondazione Reale Belga "San Giuliano dei Fiamminghi" a Roma. Archivio Storico • Roma (Gangemi) 2016 • 400 pp. ill. • € 25.*

Te bestellen: P. Hugo Vanermen, mSC. Chiesa e Fondazione Reale Belga "San Giuliano dei Fiamminghi", Via del Sudario 40, I – 00186 Roma, Italia. Mail: sangiuliano@mclink.it

Portonkosten voor België : € 14 (€ 13 postzegel en € 1 verpakking)